

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü'nün (MTA) 2025 yılı Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporu ile kurumun bilanço verileri, kamu kaynaklarının kullanımı, taşınmazların yönetimi, bölgesel örgütlenme ve jeolojik araştırmalara kaynak tahsisi bakımından ciddi idari, mali ve yapısal sorunlara işaret etmektedir. Yerbilimleri, maden arama, doğal kaynakların belirlenmesi ve afet risklerinin azaltılması açısından stratejik bir kamu kurumu olan MTA'nın kaynaklarını ekonomik, verimli ve kamu yararına uygun kullanması anayasal ve yönetsel bir zorunluluktur. Ancak Sayıştay bulguları, kurumun mevcut yönetim pratiği ile bu kamusal sorumluluk arasında önemli bir uyumsuzluk bulunduğunu ortaya koymaktadır.

Sayıştay denetiminde, MTA mülkiyetindeki taşınmazlara ilişkin formların usulüne uygun oluşturulmadığı, bedel tespit çalışmalarının tamamlanmadığı ve bilanço aktifinde yer alan arazi ve bina hesaplarının fiili durumu tam olarak yansıtmadığı tespit edilmiştir. Bu durum yalnızca muhasebe tekniğine ilişkin bir eksiklik olmayıp kamu mülkiyetinin kapsamının, değerinin ve kullanım durumunun sağlıklı biçimde izlenememesi anlamına gelmektedir. Diyarbakır Bağlar'da belediyeye eğitim, öğrenci yurdu ve hizmet alanı amacıyla tahsis edilen taşınmazların gençlik derneği ve spor kulübüne devredilerek amaç dışı kullanılmasının yanı sıra, mahkeme kararları sonrasında yürütülen hukuki süreçlerin trampa yoluyla sonuçlanması, MTA arazilerinde metrekafe bazında küçülmeye ve arazi bütünlüğünün bozulmasına yol açmıştır.

Daha çarpıcı bir diğer husus ise Batman'da MTA adına kayıtlı 239.132,31 m² büyüklüğündeki arazinin Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) tarafından herhangi bir protokol, kira sözleşmesi veya tahsis işlemi olmaksızın kullanılmasıdır. Kamuya ait bir taşınmazın uzun süre hukuki dayanak olmadan kullanılmasına rağmen gerekli idari ve mali mekanizmaların işletilmemesi, kamu gelirlerinde kayba ve kamu malının etkin korunamamasına neden olmaktadır. Bu durum, kamu kurumları arasındaki koordinasyonun dahi kamu mülkiyetinin korunması ilkesinin önüne geçebildiği yönündeki ciddi soru işaretlerini beraberinde getirmektedir.

MTA'nın 12 bölge müdürlüğü bakımından ortaya çıkan tablo da kurumun örgütsel yapısı ile asli görevleri arasındaki çelişkiyi göstermektedir. Sayıştay bulgularına göre bölge müdürlükleri asli arama ve araştırma faaliyetlerinden büyük ölçüde kopmuş, faaliyetler merkez ve kamp sahalarından yürütülürken bölge müdürlükleri daha çok kamp lojistiği gibi tali işlevlere indirgenmiştir. Buna karşın 2025 yılında bu birimlere ilişkin personel ve cari giderlerin toplamı 1.008.522.936,84 TL olmuştur. Kamusal faydası sınırlı bir örgütsel yapıya bir milyar TL'yi aşan kaynak aktarılması, ekonomiklik, verimlilik ve etkinlik ilkeleri açısından açıklanmaya muhtaçtır.

Öte yandan, özel sektör tarafından üretilmeyecek nitelikteki ve madencilik faaliyetlerinin yanı sıra altyapı, planlama, deprem ve afet araştırmalarının temel bilimsel altyapısını oluşturan 1/25.000 ölçekli jeoloji haritalarının güncellenmesi ve zenginleştirilmesine ayrılan kaynakların yetersizliği dikkat çekmektedir. Son yıllarda harita üretim sayılarının azalması ve jeoloji araştırma projelerine yapılan harcamaların maden arama harcamalarının yalnızca %3,16'sı düzeyinde kalması, kamusal yerbilimleri altyapısının zayıflatıldığı yönünde ciddi bir tablo ortaya koymaktadır.

Kamu kaynaklarının bir yandan atıl ve yüksek maliyetli idari yapılara yönlendirilirken diğer yandan ülkenin uzun vadeli jeolojik bilgi altyapısına yetersiz kaynak ayrılması, MTA'nın öncelikleri konusunda ciddi bir politika ve yönetim çelişkisi yaratmaktadır. Bu nedenle MTA'nın taşınmaz yönetiminden örgütsel yapısına, kamu zararının önlenmesinden jeoloji araştırmalarına kadar tüm faaliyetlerinin kamu yararı, şeffaflık, hesap verebilirlik, bilimsel planlama ve kaynakların etkin kullanımı ilkeleri çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. Batman'da MTA'ya ait 239.132,31 m² büyüklüğündeki taşınmazın TPAO tarafından herhangi bir protokol, kira sözleşmesi veya tahsis işlemi olmaksızın uzun süredir kullanılmasına neden müdahale edilmemiştir? Bu kullanım nedeniyle oluşan gelir kaybı ve varsa kamu zararı ne kadardır? Sorumlular hakkında herhangi bir idari veya hukuki işlem başlatılmış mıdır?
2. Diyarbakır Bağlar'da belediyeye eğitim, öğrenci yurdu ve hizmet alanı amacıyla tahsis edilen MTA taşınmazlarının gençlik derneği ve spor kulübüne devredilerek amaç dışı kullanılmasına ilişkin olarak Bakanlığınızca hangi idari ve hukuki işlemler gerçekleştirilmiştir? Mahkeme süreçleri ve trampa işlemleri sonucunda MTA'nın arazi varlığında meydana gelen daralmanın kamuya maliyeti hesaplanmış mıdır?
3. MTA taşınmazlarına ilişkin formların usulüne uygun oluşturulmaması, bedel tespitlerinin tamamlanmaması ve bilanço aktifindeki arazi ve bina hesaplarının fiili durumu yansıtmaması karşısında, kurumun tüm taşınmazlarının hukuki, fiili ve mali durumunun yeniden tespit edilmesi amacıyla kapsamlı bir envanter çalışması yapılacak mıdır?
4. MTA'nın 12 bölge müdürlüğünün asli arama ve araştırma faaliyetlerinden büyük ölçüde koparak kamp lojistiği gibi tali işlere yöneldiği Sayıştay tarafından tespit edilmişken, 2025 yılında bu birimlere 1.008.522.936,84 TL personel ve cari gider ayrılmasının gerekçesi nedir? Bu harcamanın sağladığı kamusal fayda hangi somut performans göstergeleriyle ölçülmektedir?

5. Bölge müdürlüklerinin maliyet-fayda analizlerinin yapılması ve ekonomik açıdan verimsiz bulunan birimlerin yeniden yapılandırılması amacıyla Bakanlığınızca herhangi bir çalışma yürütülmekte midir? Bu kapsamda bölge müdürlüklerinin birleştirilmesi, küçültülmesi veya görevlerinin yeniden tanımlanması gündemde midir?
6. MTA'nın 2025 yılı bütçesinden bölge müdürlüklerine yapılan 1.008.522.936,84 TL tutarındaki personel ve cari harcamanın toplam kurum bütçesine oranı nedir? Aynı dönemde bu müdürlüklerin doğrudan gerçekleştirdiği arama, araştırma ve bilimsel üretim faaliyetlerinin sayısı ve ölçülebilir çıktıları nelerdir?
7. Özel sektör tarafından üretilmeyecek nitelikteki ve madencilik, altyapı, planlama ile deprem ve afet araştırmalarının temel bilimsel altyapısını oluşturan 1/25.000 ölçekli jeoloji haritalarının üretim ve güncelleme çalışmalarına ayrılan kaynakların yetersiz kalmasının gerekçesi nedir? Son yıllarda harita üretim sayılarındaki düşüşün nedenleri nelerdir?
8. Jeoloji araştırma projelerine yapılan harcamaların maden arama harcamalarının yalnızca %3,16'sı düzeyinde kalmasının gerekçesi nedir? MTA'nın kaynak tahsisinde kamusal jeoloji araştırmalarının payını artırmaya yönelik herhangi bir planı bulunmakta mıdır?
9. Deprem, heyelan, taşkın ve diğer doğal afet risklerinin belirlenmesi ile güvenli altyapı ve arazi kullanım planlamasının bilimsel altyapısını oluşturan jeoloji verilerinin güncellenmesinin stratejik önemi dikkate alındığında, 1/25.000 ölçekli jeoloji haritalarının ülke genelinde tamamlanması için belirlenmiş bir takvim ve yeterli bütçe hedefi bulunmakta mıdır?
10. MTA'nın taşınmaz yönetimindeki hukuki ve mali sorunları, Batman'daki 239.132,31 m² taşınmazın sözleşmesiz kullanımı, Diyarbakır'daki arazi varlığında meydana gelen daralma, asli faaliyetlere sınırlı katkı sunan 12 bölge müdürlüğüne 1.008.522.936,84 TL kaynak aktarılması ve kamusal jeoloji araştırmalarına maden arama harcamalarının yalnızca %3,16'sı oranında kaynak ayrılması birlikte değerlendirildiğinde; Bakanlığınız MTA'nın mevcut yönetim ve kaynak tahsis modelinin kamu yararı, ekonomiklik, verimlilik, bilimsellik ve hesap verebilirlik ilkeleriyle uyumlu olduğunu düşünüyor mu? Bu çelişkilerin giderilmesine yönelik kapsamlı bir reform ve denetim planınız var mıdır?